

Corredors en la Copa d'Europa SBX celebrada a Arcalís l'any passat.

Foto: Vallnord, Iñaki Rubio

Arcalís rep dues proves de la Copa del Món de boardercross

Tema / pàgines 3-5

La competició FIS reunirà més de 120 atletes a La Coma del Forat i es retransmetrà per Eurosport

El surfista Lluís Marín defensarà els colors nacionals en l'avantsala dels Jocs d'Hivern de Sotxi

Viure Ordino / pàgines 14-15

Carlos Soria serà l'alpinista convidat per celebrar el Dia internacional de les muntanyes a l'Auditori Nacional

Entrevista / pàgines 12-13

Ventura Espot: «Les estacions són el principal motor econòmic del país»

Consol Naudí: «Es preveuen millores en el tram la Cortinada-el Serrat»

Sumari

pàgina 6

Veü ciutadana
Preocupen la treta de neu i els excrements dels gossos

pàgines 8-9

Medi ambient
La borda de Sorteny esdevé refugi guardat tot l'any

pàgina 10

Activitats
Torna Lo Mandongo

pàgina 11

Equipaments socials
Iniciatives de la biblioteca per fomentar la lectura

pàgines 22-23

No et perdis...
L'encesa de llums amb xocolatada infantil

pàgina 24

L'Ordino de...
Marc Haytree

Arribem a l'equador del segon mandat amb una molt bona notícia per al món de l'esport nacional i per a Ordino Arcalís, que la segona setmana de gener acollirà dues proves de la FIS SBX World Cup. Els esforços que s'han fet en aquesta direcció no han estat pocs, des del Govern amb l'ajut econòmic i el suport incondicional des del primer dia, i des de la FAE amb el treball diari per aconseguir que Andorra formi part dels circuits internacionals. L'estadi nacional La Coma del Forat reunirà més d'un centenar d'atletes, els millors del surf de neu mundial, entre els quals Lluís Marín. El surfista, vinculat a la parròquia a través de l'ECO, representa els somnis de molts andorrans i confiem en la seva intervenció a casa. L'empenta i la il·lusió amb què tot el personal de Vallnord i el camp de neu acull aquestes proves auguren una bona temporada.

I per començar amb bon peu en qüestió de seguretat ciutadana, caldrà equipar els vehicles

i prendre totes les mesures de precaució davant les precipitacions de neu, per no repetir les situacions caòtiques que es van viure l'hivern passat. Així evitem el bloqueig de carreteres i els accidents de vianants i conductors. I és que la treta de

Potenciarem el 2.0 a l'administració amb la renovació del web

neu és un tema que preocupa els ciutadans, que així ens ho han fet saber en les reunions veïnals, però l'administració no hi pot fer front sense la col·laboració de tothom. Recordeu que heu de consultar l'estat del trànsit abans d'agafar el cotxe i seguir els nostres comptes de facebook i twitter per tenir tota la informació actualitzada. En aquests casos, les xarxes socials han estat un canal de comunicació molt útil amb els ciutadans per la immediatesa i la bidireccionalitat. Continuarem potenciant el 2.0 a l'administració també amb la renovació del web, que incorporarà les xarxes

socials, permetrà a l'usuari trobar la informació d'una manera més àgil i ordenada, millorarà la navegabilitat, i incorporarà la tecnologia actual per fer-la més autogestionable.

Treballar per la parròquia i oferir el màxim servei amb una gestió eficient que no hipotequi el futur dels nostres ciutadans ha estat la nostra raó de ser. Fruit d'aquesta gestió, trobem el model proposat

pel Centre Esportiu, sotmès a un pla de viabilitat des del 2011 que ha implicat una remodelació per optimitzar l'espai, una campanya de captació de socis i un estudi per a l'aplicació de les energies renovables. L'afectació als usuaris durant el 2014 serà parcial i es reduirà a la zona aquàtica —piscina i àrea de relax— els mesos de juny, juliol i agost, fora del curs escolar. El tancament es reflectirà en descomptes als socis, del 40% en les tarifes mensuals i trimestrals, i es descomptaran dos mesos en la tarifa anual. Durant aquests tres mesos es faran accions per aconseguir

la millora energètica, entre les quals hi ha un canvi a la façana exterior de vidre.

Com cada any per aquestes dates, vull aprofitar per felicitar el Nadal a tothom, i convidar especialment la canalla a participar en tots els actes que s'han programat amb la voluntat de no perdre la tradició. L'encesa de llums el dia 3 de desembre donarà el tret de sortida a les activitats amb una xocolatada

infantil. Per als infants també s'han programat tallers plàstics gratuïts a La Capsa, espais de creació. Aquest any, la Fira de Nadal es farà els dies 7 i 8 de desembre a la plaça Major i és previst ampliar-ne el nombre de parades. Un any més volem que el carrer i la plaça Major siguin l'escenari principal de les festes de Nadal i de les actuacions de la Coral Casamanya i l'Esbart de les Valls del Nord.

El surfista Lluís Marín defensa els colors nacionals en les proves de la Copa del Món que es disputa a l'estadi nacional La Coma del Forat.

Lluís Marín: «El suport i l'ajut que reps a Andorra quan comences és incondicional»

Lluís Marín no oblidarà els seus orígens. Va començar a fer surf de neu a l'ECO i se sent molt orgullós d'haver format part d'aquest club. Des de fa catorze anys segueix al costat del tècnic Pere Goicoechea, amb qui ha viscut moments memorables. Tot i així, no perd el nord. «No sento cap vertigen, sóc molt conscient d'on vinc, de quin és el meu treball, i tota la feina que em queda per fer l'afronto amb serenitat», explica Marín, que just arriba d'Àustria i, entre els entrenaments diaris, el fisioterapeuta i la família, no li queda gaire temps per a la vida social. «És lògic, la gent només veu la part divertida, però competir implica molt sacrifici, ets lluny de casa, de la família, dels amics; és l'altra cara, simplement t'ha de compensar», reconeix el surfista, que encara no s'ha plantejat el seu futur a llarg termini, tot i que si hagués

«Competir implica molt sacrifici, a més ets lluny de casa, de la família i dels amics»

d'escollir una altra professió no li desagradaria fer de bomber. Optimista davant la temporada, només li planeja l'ombra de la seva recuperació total, després d'haver-se operat al maig d'una hèrnia discal. «Les molèsties em minen la moral, l'exigència física és molt gran i si el cos no et respon, el rendiment emocional és baixíssim», es lamenta. Lluís Marín ha estat l'únic podi andorrà en una Copa del Món; el 2012 va superar les expectatives i per a molts és l'esperança de l'esport nacional. «Em sento molt agraït de tot el suport i l'ajut econòmic que he rebut a Andorra. Quan comences, aquí et fan costat de manera incondicional, i això dóna moltes opcions. És més fàcil arribar a l'equip nacional, tens el camí

pla, però la cosa es complica quan vols anar més enllà, en el tema patrocini, per exemple», diu. Som petits, i Marín que ja fa anys que volta pel món, és conscient de les limitacions. I

afegeix: «És curiós, som un país de neu, però no hi ha cultura de neu; tampoc ens beneficia el fet d'estar allunyats dels principals circuits europeus. Hem de potenciar turísticament el sector de la neu».

Marín assegura que no ha tingut res a veure en l'organització de la Copa del Món de surf de neu a Andorra, concretament a Arcalís, els dies 10, 11 i 12 de gener: «La sensació és molt bona; tot i que em va agafar de sorpresa, intentaré estar a l'altura». I és que l'atleta optarà al títol mundial a l'estadi nacional La Coma del Forat. El 2014 l'encara amb moltes ganes i un objectiu, entrar en la llista dels quinze millors surfistes del

món. El punt de mira és a Sotxi (Rússia), on se celebren els Jocs Olímpics d'Hivern el mes de febrer. Això serà un mes després de la celebració de l'SBX a Arcalís, que per a Andorra pot ser un abans i un després. «Tindrem una gran repercussió, la retransmissió per Euroesport també pot ser molt beneficiosa per donar-nos a conèixer», explica Marín, que sovint ha de situar Andorra al mapa.

És conscient que per a molta gent el surf continua sent el germà petit de l'esquí. «És nor-

hi ha un estereotip creat és molt difícil fer-lo desaparèixer», reconeix. «No sé per què el prefereixo a l'esquí, des que el vaig provar, amb 10 anys, ja no he deixat de practicar-lo. L'esquí no el puc veure d'una manera objectiva, de fet no sóc un bon esquiador, és una cosa que he de millorar», assegura.

El que és un fet és que el surf de neu guanya adeptes cada dia, i a casa nostra el Lluís és per a molts el seu referent: «Els recomano feina i més feina, que treballin; tot i que no sempre és

«El surf va néixer com un esport més 'gamberro' i alternatiu, ara som atletes»

mal, som un esport jove, no hi tinc res en contra. El surf va néixer com un esport de neu més 'gamberro' i alternatiu. Actualment som atletes i la cosa ha canviat, però per molt que modifiquis una conducta, quan

senzill, rebran moltes satisfaccions a canvi». Marín confia que ben aviat la Federació comptarà amb un equip de surfistes, i esmenta la Maeva Estévez com la gran promesa actual.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

La Coma del Forat rep 120 atletes per dues proves de la Copa del Món FIS de snowboard

Andorra es fa un lloc en l'esport d'elit

Els corredors es classifiquen per a Sotxi

Immersos encara en els preparatius per la celebració de la Copa del Món FIS de snowboard cross va irrompre la notícia de la disputa d'una segona copa del món a Arcalís. Segons les previsions, del 9 al 12 de gener, l'estadi nacional La Coma del Forat acollirà 120 atletes internacionals, segons va avançar Albert Coma, president de la FAE. A la compareixença, en què el cònsol major va fer pública la notícia de la segona cursa també hi va ser present el ministre Francesc Camp i el director d'Arcalís, Jean Claude Montané. Tots dos van encapçalar l'anunci que reafirma la posició d'Andorra en els esports de muntanya d'elit. Camp va argumentar el suport incondicional que ha rebut la Copa del Món per donar més visibilitat esportiva i turística al país a escala mundial. Pel que fa a la repercussió mediàtica de la prova, amb la retransmissió televisiva pel canal Eurosport, va esmentar com a referència els 6 milions d'espectadors que van seguir la copa de surf de neu disputada a Sierra Nevada. De l'audiència que s'espera

Montané, en primer pla, amb el cònsol, el ministre i el president de la FAE a Casa comuna antiga.

de la prova en va parlar també el ministre Camp, ja que els països receptors són el *target* a qui s'adrecen la major part d'accions d'Andorra Turisme. Pel que fa als mèrits esportius, Coma va reiterar la importància de les proves, totes dues classificatòries per als Jocs Olímpics d'hivern de Sotxi 2014. I va assegurar que per a la Federació serà un bon argument per reclamar més competicions. Jean Claude Montané va considerar un acte de confiança la segona valoració de la FIS per a la celebració d'un esdeveniment que ha d'identificar Arcalís amb

Altres competicions del 2014 a Arcalís

TROFEU BORRUFÀ	EL DORADO FREERIDE
27-30/01 Competició d'esquí alpí infantil, de 14 a 16 anys, inclosa a la FIS, que reuneix a les Valls del Nord més d'una cinquantena de nacionalitats.	21-23/02 Les imatges més espectaculars d'una competició extrema, la més important del sud d'Europa, que inclourà les Junior freeride series.
FONT BLANCA	SPEED CONTEST
14-16/02 Campionats d'Europa d'esquí de muntanya. Es disputarà la Vertical a Arinsal, el 14, i l'Open per equips i la Individual, 15 i 16 a Arcalís.	La sensació més adrenalítica en una prova que combina el vol en parapent amb l'esquí, que es disputarà durant el mes de març.

el boardercross. Conscient de les dificultats d'accés al camp de neu, el responsable afronta el repte amb il·lusió i expectatives. «Tenim copa per a molts anys», va dir Montané. Amb la instal·lació dels canons de neu artificial i les obres de millora que s'han fet, tot i la concreció dels detalls tècnics, la construcció del traçat no començarà fins al 29 de desembre. Montané va aprofitar per avançar que l'Abar-

El cònsol major va fer pública la confirmació de la segona prova

setar, la localització proposada inicialment a la FIS, acollirà un boarder permanent. Sens dubte, qui més pressió tindrà en el decurs de les proves és el corredor nacional favorit, Lluís Marín. L'andorrà, un dels millors surfistes del món en la modalitat cross i en qui es concentraran totes les mirades, espera obtenir els màxims resultats en aquesta avantsala a Sotxi. El país podrà seguir l'esdeveniment a través d'una gran pantalla i també s'ha previst habilitar la Gicafer per facilitar l'accés a la pista als no esquiadors. Pel que fa a la logística, Montané també va revelar que s'instalarà una grada a l'estadi nacional La Coma del Forat per poder seguir la Copa del Món FIS SBX, patrocinada per Banca Mora.

L'oposició opina...

Èric Bartolomé

Espectacle en majúscules!

Entre el 9 i el 12 de gener de l'any vinent —sembla que falti una eternitat i ja ho tenim a tocar!— tindran lloc a Arcalís dues proves de la Copa del Món de snowboard cross, modalitat espectacular i de gran bellesa plàstica. A banda de l'al·licient de veure competir el Lluís Marín, esportista de casa que es trobarà davant un dels moments més especials de la seva carrera pel fet de competir a casa, l'esdeveniment tindrà una repercussió mediàtica indubtable que hem de saber aprofitar. Ja es prou conegut l'impacte dels mitjans d'informació i comunicació en l'experiència de compra dels esquiadors: vídeos, reportatges, xarxes socials, entrevistes... tot pren una dimensió gairebé planetària en poques hores. Aquest repte haurà estat, entre altres, la motivació del nombros equip de persones que ha treballat i treballarà fins al darrer minut de les proves perquè tot sigui un èxit i la imatge d'Arcalís, de la nostra parròquia i, per extensió, del país, surti reforçada com una destinació de neu de referència. Així doncs, només em queda desitjar que la meteorologia, el nivell dels participants, l'esforç dels organitzadors i la participació del públic s'alineïn com els astres, en perfecta harmonia, i que tot plegat sigui un gran èxit i tingui una merescuda repercussió. Molta sort!

SBX
FIS WORLD CUP 2014
VALLNORD - ARCALÍS
ANDORRA

10.11.12
GENER. 2014

COPA DEL MÓN FIS SBX

www.pixel.es

Logos: FIS SNOWBOARD WORLD CUP, FAE, Andorra, ordino, MORABANC, copsa, PYRÉNÉES ANDORRA, ANDORRA TELECOM, RTVA, SWISS TIMING, vallnord.

Veu ciutadana

La treta de neu, els excrements dels gossos i l'excés de velocitat preocupen la ciutadania

Les reunions que convoca periòdicament el Comú d'Ordino amb les comunitats de veïns són una oportunitat per conèixer la realitat de la parròquia i els principals problemes que destorben el dia a dia dels habitants. Les darreres trobades han tingut lloc els mesos de setembre i octubre a la sala de reunions del CEO amb força

entre els veïns, una situació que es va veure agreujada per la meteorologia de l'hivern passat, amb precipitacions intenses i contínues, a les quals no estem acostumats tot i viure al Pirineu. Malgrat els esforços i el dispositiu extraordinari que es va destinar a la treta de neu, alguns veïns han reiterat les seves queixes per considerar-los insuficients.

Una altra preocupació dels veïns de la vall és l'excés de velocitat dels vehicles a la carretera general 3. Per aquest motiu s'han instal·lat bandes reductores a Llorç, a la Cortinada i a la rotonda que ha de facilitar la sortida a la urbanització de les Massanelles, on es concentren molts residents.

Els excrements dels gossos també són motiu de queixa a les reunions veïnals per la brutícia que generen a la via pública. Tenir els carrers nets d'excrements demana l'esforç de tothom, a més a més de complir la política de sancions que s'ha posat en marxa a totes les parròquies per frenar aquesta acti-
tud incívica.

Dos turistes es passegen amb raquetes de neu pel carrer Major.

La treta de neu afecta tothom

La treta de neu ens afecta a tots: administració i ciutadans, tant vianants com conductors. La responsabilitat i la prevenció són claus per evitar els accidents. Per això cal:

- Posar equipaments especials als vehicles (cadenaes, rodes de contacte).

- Proveir les comunitats de veïns, els edificis i les cases unifamiliars de pala i potassa.

- Evitar l'acumulació de neu a les rampes i les entrades de pàrquings i garatges.

- Utilitzar calçat i roba adequats.

- Consultar www.mobilitat.ad abans de fer qualsevol desplaçament.

Les reunions veïnals es convoquen per nuclis urbans

assistència, i amb la presència dels cònsols, major i menor, acompanyats del cap de Manteniment i Serveis, departament que assumeix i gestiona la major part de serveis que afecten la via pública. Tot i que les sessions s'estructuren per nuclis urbans, les diferents comunitats sovint plantegen problemes que acaben sent els mateixos. La treta de neu continua sent una de les principals queixes

Xarxes socials

Twitter 1.443 tuits 306 seguint 971 seguidors

- @eldoradofreride Des de @Ordinoesviu així es veu la muntanya. #socdelnord @andorraworld_ad #eldorado14 @Vallnord pic.twitter.com/8N8d215qw4
- @comudelamassana t'ha retuitat@ordinoesviu 19 de Nov.: Cloenda del curs de l'Escola de mares i pares de les #vallsdelnord avui a @comudelamassana.
- @ElodiaG t'ha retuitat 24 de Oct.: L'últim tram del carrer Antoni Fiter i Rossell passarà a ser direcció prohibida en sentit pujada a partir de demà. pic.twitter.com/rFw51cMc9
- @Ailovit Marta Font t'ha retuitat 4 de Nov.: Dimarts 5 de novembre es tallarà el subministrament d'aigua de les 9h a les 11h a tot el poble d'Ordino.
- @CervessaAlpha 30 de Oct. Ja pots visitar la nostra fàbrica en una panoràmica interactiva de 360° #googlebusinessphotos #actua @IniciativaActua @Ordinoesviu
- @AgenciaANA Cobxe elèctric. @agustipaya assoleix repte arribant Bcn amb 24% càrrega. La sortida des d'@Ordinoesviu en aquest VIDEO http://www.youtube.com/watch?v=n.IETey-1G4&feature=share&list=UuXfU1aJ8m5zTo_DGkFnlPQ

facebook ordinoésviu 2.750 seguidors

m'agrada

I continua nevant...21 de novembre, fum, fum, fum!	Us en recordeu d'aquesta imatge?	La foto de portada més votada del trimestre
579 m'agrada 85 compartits 57 comentaris	358 m'agrada 44 compartits 24 comentaris	290 m'agrada 26 compartits 11 comentaris
La primera neu de la temporada també va ser portada	Ja tenim el Casamanya nevant!	Àlbum d'Ordino florit
225 m'agrada 28 compartits 7 comentaris	191 m'agrada 18 compartits 23 comentaris	153 m'agrada 38 compartits 11 comentaris

Centre Esportiu d'Ordino

El CEO proposa entrenaments a la carta amb circuits i taules segons la disciplina esportiva

L'última acció del Centre Esportiu d'Ordino per posar en forma la parròquia és potenciar el fitness a la carta, en funció de les necessitats de cada usuari. D'una banda, s'han dissenyat circuits adreçats al públic en general, que no té gaire temps i vol obtenir la màxima efectivitat del seu treball físic. L'usuari trobarà tota la informació en panells que es col·locaran al gimnàs i en què es detallaran les màquines, les sèries i les

La iniciativa optimitzarà el temps i l'efectivitat

repeticions que s'han de fer per aconseguir els objectius marcats de cada circuit. De moment es podran escollir cinc recorreguts depenent de la zona muscular que es vulgui treballar: tren superior, tren inferior, entrenament intervàlic, exprés i reforç d'esquena. Els circuits quedaran senyalitzats permanentment al gimnàs i faran més

Meritxell Frases i Judit Villaró a l'estand dels centres esportius comunals a la Fira d'Andorra.

Els centres esportius s'uneixen per donar més servei al ciutadà

Per primera vegada, els centres esportius comunals van participar conjuntament en la 35a Fira d'Andorra la Vella, que va tenir lloc del 25 al 27 d'octubre. Els qui van decidir

fer-se socis d'un centre durant aquells dies es van beneficiar de la matrícula gratuïta. La política de col·laboració entre les diferents parròquies, que pretén donar més servei al ciutadà,

es va presentar amb el lema «Entrena a tot Andorra», per premiar la fidelitat dels socis amb un 50% de descompte en l'entrada de dia a les altres instal·lacions.

autònoma la pràctica, tot i que l'usuari tindrà també l'assessorament i la supervisió dels monitors de la sala.

La vinculació de la parròquia amb l'esquí i els esports de muntanya com les curses de trail i el ciclisme, o la creixent afició a les triatlons, han fet créixer els hàbits esportius entre la població, que prepara almenys una prova per temporada. Per donar servei a aquest públic més específic, s'han dissenyat unes taules de treball setmanals que integren els circuits esmentats, però que van més enllà, ja que incorporen també activitats dirigides i entrenaments outdoor. En aquest cas, els plans de treball estan estructurats segons l'esport que practiqui cada usuari. L'equip tècnic del Centre Esportiu ha dissenyat set propostes, una per cada dia de la setmana, per als esports següents: esquí alpí, esquí de muntanya, trail running, triatló, ciclisme, natació i, finalment, lleure, per a aquells perfils que vulguin practicar l'esport per estar en forma, des d'un punt de vista més lúdic i no tan orientat al món de la competició.

Centre Esportiu d'Ordino, el teu entrenador personal

Descobreix els nostres circuits:

- intervàlic
- exprés
- reforç d'esquena
- tren superior
- tren inferior

Visita'ns a [facebook](https://www.facebook.com/ordino) www.ceo.ad

Medi ambient

El CENMA aprofundeix en el coneixement dels bolets en el curs de micologia al Serrat

Determinades tres noves espècies de fongs a Andorra · La convocatòria ha atret l'interès de prop de 200 persones en les tres edicions celebrades a Ordino

«A la tardor un tema recurrent: els bolets». Així titulàvem la conferència inaugural de les últimes jornades micològiques que ha organitzat el CENMA. El fet que, tradicionalment, societats com l'andorrana hagin tret profit dels bolets fa d'Andorra un país micòfil. Últimament, empès pels mitjans de comunicació, el món del bolet s'ha popularitzat de manera exponencial fins arribar a un punt de massificació dels boscos. És en aquest context que encara és més important donar una visió entenedora i rigorosa de la micologia, atès que cada any s'ha de lamentar alguna intoxicació important per la ingesta inadequada de bolets, i també per la importància de preservar els nostres boscos d'aquesta «nova» presència antròpica.

Cal, doncs, abordar el món de la micologia des dels seus fonaments, i seria lògic començar per la diferenciació dels con-

» A Andorra es coneixen 748 espècies de fongs

ceptes de fong i bolet. El fong és un ésser viu que, en el seu conjunt, constitueix un entramat de filaments anomenat miceli. Aquest miceli s'expandeix tant com pot per nodrir-se de la matèria orgànica que va trobant al seu voltant. El bolet no és més que el cos fructífer del fong, la part reproductora. Té la funció d'escampar les espores per assegurar la continuïtat i el creixement de nous fongs. Es pot afirmar que tots els bolets formen part d'un fong, però en canvi no tots els fongs neces-

A l'esquerra, imatge del bolet *Artromyces pyxidatus*, trobat fa ben poc a Andorra (foto: Ingrid Forell). A la dreta, el grup amb qui es va fer la sortida del curs de micologia al Serrat (foto: CENMA)

sàriament han de tenir bolets. Il·lustrant aquests conceptes en un cas pràctic, és fàcil endevinar que un cep, un rovelló o un reig bord són exemples ben clars de bolets. En canvi, fongs com el *Penicillium*, que conté la penicil·lina dels antibiòtics, o els llevats que s'usen per fer la cervesa són fongs que no formen bolets per reproduir-se.

Des del CENMA s'insisteix en la importància de difondre el coneixement micològic des d'una vessant didàctica. És per això que fa tretze anys que organitzem diferents activitats. Durant els deu primers, es va fer una exposició de bolets a partir d'espècies recollides arreu del país. Aquestes exposicions tenien una triple funció: fer un catàleg dels fongs d'Andorra des del punt de vista de la recerca, exposar una bona mostra de la riquesa micològica del país i acostar el món dels bolets i les bones pràctiques del boletaire a les escoles i a la societat en general. Els darrers tres anys

s'ha canviat a un format curs, basat en una sortida de camp i un taller d'identificació. La intenció ha estat anar més enllà del cep i el rovelló i inculcar nous al·licients, com aprendre a gaudir del bosc a l'hora d'anar a buscar bolets, conèixer el paper que tenen dins de l'ecosistema o aprendre quines són les principals famílies de bolets a Andorra.

Prop de 200 persones han assistit a alguna de les tres edicions del curs, que s'han fet al poble del Serrat amb la col·laboració de l'Hotel-Xalet Bringué i, com sempre, sota la tutela dels micòlegs de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Societat Catalana de Micologia. La presència d'experts especialistes ha permès compaginar la vessant divulgativa de les activitats del CENMA amb l'estrictament científica. Durant les sortides s'ha pogut actualitzar l'estat del coneixement i validar la presència d'espècies en llocs anteriorment no controlats, i

fins i tot localitzar espècies noves al país. Les troballes s'utilitzen per elaborar una llista, anomenada tècnicament *check-list*, que agrupa en forma de catàleg la riquesa de la biodiversitat d'un grup com els fongs. Aques-

» Tots els bolets formen part d'un fong, però no tots els fongs fan bolets

tes llistes no són estàtiques, sinó que s'actualitzen regularment a mesura que el seu estudi avança. En les darreres edicions del curs s'han determinat tres noves espècies a Andorra que no estaven recollides en el llibre de Niell, Raduan i Girbal *Els fongs d'Andorra*, publicat l'any 2008 i editat pel CENMA. Les espècies localitzades són *Lyophyllum connatum*, *Uromyces dactylidis* i *Artromyces pyxidatus*. D'aquesta manera s'ha pogut

actualitzar la llista del patrimoni micològic d'Andorra en 748 espècies de fongs.

Aquest fet indica que en aquest camp encara no s'ha fet tota la feina i que caldrà continuar treballant en l'entorn micològic per tal de conèixer (i així poder protegir o gestionar) el patrimoni natural: quines espècies de fongs hi ha a Andorra, quins són els punts amb més interès micològic del país, quines espècies estan amenaçades i per quins factors, etc.

El repte de la micologia, però, no s'acaba amb l'actualització del catàleg de fongs d'Andorra, sinó que és molt important que, a partir de la base del coneixement que dona una llista de presència d'espècies en un territori, s'avaluï com incideixen en l'ecosistema. Són reptes per als anys vinents estudiar les relacions de fongs amb altres dominis científics com ara el canvi climàtic, el paper dels fongs en els ecosistemes andorrans o la incidència de factors externs sobre el medi

✎ Roger Caritg i Clara Pladevall. Unitat de Medi Biòtic del CENMA (IEA)

La borda de Sorteny s'estrena com a refugi guardat tot l'any, clau per fer la volta al país

La reforma ofereix 58 llits i cobertura

Després d'un any llarg de treballs de condicionament, la conversió de la borda de Sorteny en refugi guardat ja és una realitat. Són moltes les expectatives creades al voltant d'aquesta notícia, més que positiva per als usuaris del parc, la parròquia d'Ordino i el país sencer, ja que es guanya un refugi guardat també a l'hivern. La iniciativa comença a donar forma a una xarxa de refugis d'alta muntanya, després dels de Comapedrosa i Juclà. «Cobreix

Vista aèria del nou refugi guardat de la borda de Sorteny.

Foto: Sergi Riba

des de la carretera. La borda de Sorteny guardada s'estrena amb 58 llits, tots amb couette, distribuïts en 6 habitacions per a 8 persones i una per a 10, totes amb calefacció elèctrica, aigua calenta i wifi. La concessió del refugi, per a la qual es va fer un concurs públic, obliga per contracte a obrir cada dia de l'1 de juny al 30 de setembre i els caps de setmana dels mesos d'abril i maig. L'oferta, però, s'ampliarà amb l'obertura de desembre a març, de dimarts a diumenge en horari diürn (de 9.30 h a 16 h) i les nits del cap de setmana (dijous, divendres i dissabte), amb reserva prèvia mitjançant la pàgina web o el facebook que es posaran a l'abast dels clients.

» L'oferta també anirà destinada al públic familiar

una etapa important del GRP; el refugi està molt ben situat a la ruta transpirinenca, i també és una zona on es practica molt senderisme pel costat francès», explica Josep M. Naudí, cap de Patrimoni Natural del Govern d'Andorra, que ha coordinat el projecte. La intenció és aconseguir cobrir les etapes per fer la volta al país, de moment amb tres refugis, i ja es treballa amb voluntat ferma en la conversió del de l'Illa, al Madriu, un projecte que no es concretarà abans de dos anys.

Garantir l'avitualment a 1.969 m d'altitud, al peu dels pics de l'Estanyó (2.912 m) i de la Serrera (2.814 m), és un intent per a les travesses de muntanya, una afició creixent dins i fora de la frontera. Els excursionistes i el públic familiar trobaran un refugi amb un servei de qualitat en un paratge únic i amb un accés molt fàcil

«Ofertir un servei de qualitat no ha d'estar renyit amb el respecte per la muntanya»

Nerea Barranechea i Carme Botargues estaran al capdavant de la gestió del refugi. Junes convertiran la seva passió per la muntanya i la bona mà per la cuina en una filosofia de vida.

- Com comencen aquesta aventura?

N. B. És un projecte madurat, no surt del no res. A totes dues ens encanta la natura i a la vegada estem molt connectades amb el món de la restauració, personalment des de l'hostaleria. C. B. El que més ens agrada és fer trekking, tot i que també practiquem esquí de travessa i altres esports de muntanya. Vam veure el concurs i la idea va anar agafant forma. Vinc d'una família vinculada a la restauració, de sempre, i conec molt bé la professió.

- Però imposa una mica estar al peu del canó a 1.900 m.

C. B. No ens fa gens de por. Coneixem perfectament el terreny. És un entorn incomparable, sense cap tipus de contaminació, però a la vegada és accessible per a qualsevol persona.

- Aquesta proximitat pot arribar a espatllar l'entorn?

C. B. En cap cas. Qui vulgui arribar al refugi ho haurà de fer caminant i, quan hi hagi neu, amb les raquetes o els esquís.

Carme Botargues i Nerea Barranechea.

N. B. Potser sí que més d'un dia el torb ens farà girar cua cap a casa, però la intenció és estar operatius sempre a l'hivern, mentre puguem.

Sorteny és un espai protegit i així ha de continuar. Ofertir un servei de qualitat no és incompatible amb el respecte per la muntanya i l'entorn natural.

- Quins àpats s'oferiran?

N. B. A l'estiu ens orientarem al perfil més esportista, una dieta equilibrada per compensar l'esforç físic dels que fan travesses. Donarem l'opció de mitja pensió com fan els altres refugis, amb descomptes per als clubs. La novetat és que a l'hivern volem oferir sopars, de dijous a dissabte, amb reserva prèvia. També prepararem fondudes de formatge i raclettes com a àpats complementaris.

- Això pot arribar a ser un reclam turístic?

C. B. Nosaltres treballarem per a tothom que vingui, els turistes del Parc, els muntanyencs i els esportistes, però és veritat que a l'hivern esperem la gent d'aquí. Pensem també a atraure públic familiar amb nens.

N. B. Informarem a www.refugi-sorteny.com de les diferents propostes. Farem nits temàtiques per veure la pluja d'estels o la lluna plena.

Activitats

L'art per superar la malaltia va centrar el primer debat a La Capsa, espais de creació

La Capsa, espais de creació, ha complert les expectatives tres mesos després de reinventar el concepte d'escola per a l'ensenyament de les disciplines artístiques. La responsable del projecte, l'artista Rosa Mujal, no ha volgut obviar el debat teòric per una comprensió més àmplia del fet artístic. Durant el mes de novembre s'han exposat a la sala La Buna les pintures de l'alumna Rosa Rosell, una obra fruit d'un període de convalescència. En el marc de la mostra, Rosell va voler com-

Rosa Rosell agafa el relleu de Hine a La Buna

partir la seva experiència amb la resta d'alumnes i el públic entorn dels valors i els beneficis terapèutics de l'art, amb la xerrada «Art i malaltia, com superar certs entrebancs de la vida», en què Mujal va aprofitar per revisar altres trajectòries artístiques, com les de la fotògrafa Annie Leibovitz i l'escriptora Susan Sontag. La mostra «Com l'art salva» agafava el relleu d'una altra experiència personal, la de Josephine Hine, octogenària, alumna de l'escola des que es va fundar.

L'alumna Rosa Rosell amb les seves pintures que es van exposar al novembre a la sala La Buna.

Va començar al taller de ceràmica per guanyar mobilitat als dits i ha estat capaça de desenvolupar un imaginari propi pictòric i escoltòric. La Capsa, espais de creació, que es va donar a conèixer el mes de setembre amb una mostra dels treballs dels profes-

sors que impartiran tallers monogràfics durant aquest curs, inclou en el seu programa els tallers infantils gratuïts que se solen organitzar amb motiu de les vacances escolars. Despertar l'interès dels més petits per l'art és un dels objectius que es treballa des de La Capsa. Les

sessions infantils —a partir de 5 anys— del trimestre que ve se centraran en el Nadal, l'arribada del Pare Noel, els Reis Mags i la festa de Carnestoltes. Els tallers, com la resta del programa, organitzats per les Valls del Nord, s'impartiran en ambdues parròquies.

TALLERS GRATUÏTS PER A INFANTS

POSTAL DE DESITJOS
Ordino (>5 anys). Dissabte 7 de desembre, 11 h. Confecciona la teva postal de Nadal per felicitar les festes a qui estimes. Per a petits i grans.

PREPARA L'ESMORZAR DELS REIS

Ordino (>5 anys). Dissabte 4 de gener, 18 h. Els Reis treballen molt durant tota la nit i cal que estiguin ben tips.

DISFRESSA LES TEVES SABATES VELLES

Ordino (>8 anys). Dissabte 14 de febrer, 18 h. No oblidis les sabates per a la teva disfressa. Porta unes sabates velles i et vestirem de cap a peus per Carnestoltes.

PER CARNESTOLTES, DISFRESSA EL TEU CAP

La Massana (>8 anys). Diumenge 15 de febrer, 18 h. Farem barrets, perruques i tota mena de caps bestials per a la teva disfressa.

Equipaments socials

El club, les xerrades i la biblioteca blanca, accions per fomentar la passió per la lectura

Els títols de pistes vénen de donacions i esporgades

Els amants de la lectura de les Valls del Nord tenen una cita cada primer dimarts de mes a Ordino i la Massana, alternativament. Es tracta del club de lectura, un projecte impulsat conjuntament que es va posar en marxa el 2010 i ja ha arribat a la 4a edició, amb un calendari de nou sessions anuals. «És una idea que ja funcionava en altres parròquies i es va proposar amb la intenció de fomentar la lectura», explica la bibliotecària d'Ordino, Enma Hernández. Les mateixes usuàries escullen els títols a partir d'una preselecció que es presenta en la sessió anterior. El club no es tanca a cap gènere literari, autor, ni època, però el que més agrada són els clàssics universals. «Són llibres als quals no s'arriba de manera espontània, per tant és l'excusa perfecta per llegir-los, rellegir-los, o llençar-los amb la llengua original», argumenta la responsable. Que ningú s'espanti si en un mes no es pot

William Nicot va compartir amb els usuaris de la biblioteca una xerrada sobre Tintin.

acabar el títol proposat, ningú està obligat a res, ni tan sols a haver llegit el llibre. «La nostra missió és fomentar la lectura; per tant, la xerrada pot ser una prèvia perfecta per despertar la curiositat». Dinàmic i obert, el club de lectura no es limita a

debatre i opinar sobre un llibre, també es projecten pel·lícules, es conviden escriptors locals, com l'Albert Salvador, es busquen altres escenaris com el Museu del Còmic, que va servir per fer una immersió en el gènere sota el guiatge de Joan

Pieras, i s'organitzen sopars literaris. Però el club de lectura de les Valls del Nord és només una de les accions empreses per les biblioteques d'Ordino i la Massana. Els responsables van idear l'any passat la biblioteca blanca per promoure la

lectura entre la gent que va a les pistes, després de detectar un públic potencial, per exemple, en els acompanyants dels infants o entre el mateix personal. «No cal llegir el llibre allà, te'l pots emportar i tornar-lo». La biblioteca blanca s'alimenta de títols provinents de donacions i esporgades pròpies o d'altres biblioteques. El projecte ha començat amb una cinquantena de llibres a cada punt de restauració de les pistes de les Valls del Nord, amb 150 llibres en total, i de moment s'autogestiona molt bé, segons Hernández, que com en la resta de projectes té més idees que pressupost. Després d'instalar les prestatgeries —per cert, cedides també per l'associació Carisma a Arcalís, Pal i Arinsal—, sembla que hi ha interès pel projecte des de l'altra vall. Les xerrades literàries de les Valls del Nord també neixen de la col·laboració desinteressada de bibliòmans, com el francès instal·lat a Ordino William Henri Nicot, que ja hi ha col·laborat unes quantes vegades, l'última per introduir el públic en l'univers de Tintin. Una altra proposta d'aquest curs lector ha estat un acostament a la literatura africana a càrrec d'Aboubacry Bâ Ly, responsable del Punt 400 de la Massana, que va esdevenir una immersió cultural en el continent africà.

El tradicional caldo de Carnaval clourà Lo Mandongo

El Caldo de Carnaval que es repartirà a Ordino el dilluns 3 de març, a la 1 del migdia, a la plaça Major, clourà el programa gastronòmic Lo Mandongo, basat en les delícies del porc. L'àpat popular que l'Hotel Babot ofereix de franc al poble recupera la tradició del robatori de les olles, en què els homes aprofitaven el descuit de les mestresses a la cuina per beure's el caldo i emportar-se les olles del foc. Es tracta de l'últim àpat amb carn després de la disbauxa del Carnaval i abans que comenci la Quaresma. La matança del porc, molt arrelada al Pirineu, ha inspirat també les jornades gastronòmiques organitzades a la Massana, a les

Dani Fornell amb el xef de l'Era del Jaume, a Llorts.

quals des de fa dos anys s'ha afegit un bon nombre de restauradors d'Ordino. Gairebé una trentena de restaurants de les Valls del Nord proposaran, de l'1 de febrer al 2 de març, una gran diversitat de menús amb el porc com a protagonista. Tots aquells que degustin algun menú tindran l'opció de participar en un sorteig per guanyar una nit d'hotel, un sopar o una activitat turística, paquets que s'oferiran tant a Ordino com a la Massana. La proposta vol incentivar el turisme a les Valls del Nord des de la gastronomia, amb unes jornades impulsades pel Departament de Turisme. Les xarxes socials seran una de les plataformes més utilitzades

per difondre tota la informació de Lo Mandongo, amb la llista dels restaurants que hi participen i els menús que proposen, després de la bona divulgació que en van fer l'any passat.

Les Valls del Nord fan la 2a edició a partir de l'1 de febrer

També s'han editat llibrets que es distribuïren entre la població i els establiments turístics que participen en les jornades. Els preus dels àpats aniran dels 20 als 25 euros.

Padrins i joves fan una collita atípica als horts socials per la manca de primavera i un estiu massa curt

La campanya dels horts socials ha estat força atípica enguany a causa de la meteorologia. «Tots els fruits han vingut tard, s'han retardat perquè gairebé no hi ha hagut primavera i l'estiu ha estat molt curt», reconeix Ester Segura, responsable del projecte dels horts socials de la Fundació Julià Reig. Per la resta, Segura assegura que estan molt satisfets de l'experiència. La Casa Piral ha adjudicat enguany nou parcel·les de terra a la gent gran que voluntàriament han volgut formar part del projecte dels horts socials. Els joves de l'Aula Oberta són els únics privilegiats que no han d'esper-

Organitzadors i hortolans van fer el tast de la collita.

rar a tenir 65 anys per saber què representa tenir un hort. L'interès que desperta el cultiu de la terra, no tan sols a Ordino sinó a tot el Principat, i els beneficis físics i físics que reporta el treball d'hortolà fan que el projecte no pari de créixer. En la trobada interparroquial que va tenir lloc a Encamp al mes d'octubre es va parlar de la possibilitat d'ampliar les edats de participació implicant-hi els infants. L'intercanvi generacional que es dona als horts, i que a Ordino també s'ha portat a terme en altres iniciatives de l'àmbit del benestar social, han estat sempre un èxit.

Per celebrar la collita es va fer un berenar amb la participació dels hortolans, en què es va tastar menys quantitat que altres anys, però no menys qualitat. Com a novetat es van presentar sandvitxos vegetals, i els clàssics pastissos amb carbassó i pebrot i un pastís de pastanaga, gèrds i tomàquets cherry. Els horts es deixaran desbrossats i quedaran ells mateixos fins a la primavera que ve, en què es tornaran a sortejar les quatre parcel·les de Casa Rosell, i les cinc de l'Hort de les hortes, cedides per la família Rebés, que van permetre ampliar el nombre de participants al projecte.

Entrevista

Consol Naudí: «Hi ha prevista una millora important per al 2014 del tram de la Cortinada al Serrat, a la CG-3»

La cònsol menor, Consol Naudí, al balcó del seu despatx, amb les primeres nevades al pic de Carroi.

Consol Naudí deixarà el càrrec de cònsol menor en les properes eleccions del desembre de 2015. Es va estrenar a Casa Comuna el 2008 fent tàndem amb Ventura Esport, i reconeix que troba a faltar els seus pagesos, que l'envoltaven quan treballava al Departament d'Agricultura del Govern d'Andorra. «Alguns ja ni hi són», es lamenta.

- Implicarà moltes renúncies per a Ordino la congelació de transferències i competències? El nostre pressupost no variarà gaire. Ja treballàvem sota un llindar similar al de l'any passat. El que és clar és que continuarem fent la mateixa gestió, tot es mantindrà més o menys com fins ara, i el ciutadà no ha de patir cap canvi. Esperem tenir una definició clara al mes de juny, i si hi ha alguna variació en el funcionament la veurem en l'exercici del 2015.

- Però podem mantenir la qualitat dels serveis? Em refereixo, per exemple, a l'Escola bressol. La situació ens obliga a ser cada vegada més bons gestors, tot i que això no vol dir no mantenir la qualitat dels serveis. Tard o d'hora s'acabarà el cafè per a tots, i només se subvencionaran els casos que siguin

necessaris. Com en tot, s'ha de trobar l'equilibri, i a vegades no és fàcil.

- Amb l'accentuació de la crisi hi ha hagut una autèntica croada contra els funcionaris? Ha estat i és una falsa croada. Els funcionaris han hagut d'acceptar uns drets i uns deures. I entenc que el Govern vulgui introduir canvis, perquè el sistema actual de jubilacions és impagable. En el nostre cas, l'esforç de l'administració per entendre la situació ha estat

important, i estic parlant de tècnics. Jo crec que tothom ha entès que es necessita polivalentia. L'increment de serveis d'aquests sis anys, com el PIJ o el SAD, no han anat acompanyats de més despesa. De fet, hem mantingut la mateixa despesa de personal des del 2008.

- S'ha fet molta feina?

Molta, i una part important és invisible. Cadastre, separació d'aigües... personalment, estic molt orgullós del treball que s'ha fet a l'Arxiu. Hem partit gairebé de zero per centralitzar, digitalitzar i estructurar tota la documentació del Comú. Parlo de registres, contractes, correspondència, i també de documentació històrica, com per

exemple el cadastre de 1900, al qual tothom pot accedir. És una tasca feixuga que pràcticament no té visibilitat, i per això l'esmento. Els qui entren a la casa comuna ho trobaran tot més ben endreçat. Era el nostre deure envers els ciutadans.

- Parlant de cadastre, l'afar dels límits parroquials entre Ordino i la Massana continuarà obert? Segurament no hi haurà més remei que traspassar-ho al proper

mandat. La parròquia s'ho mereix, s'ha avançat molt per ordenar i recuperar més documentació. Ara parlarà la justícia, la nostra defensa s'argumenta en l'estudi del Cinto Bonaies.

- Què guanyem fent un refugi guardat de la borda de Sor-teny? Esperem que sigui un èxit. Ha estat un reclam també per als corredors de muntanya, ja que l'Ultra Inicial i la Ronda dels Cims passen per aquí. I si no vaig errada, el 2014 la Trail es-

devé la Marató dels cims i fa una volta per Ordino, passant pel refugi i els pics de Casamanya. També aconseguirem vendre la volta al país, que permetrà anar més lleuger de pes i tenir una etapa més calmada. És un projecte molt interessant i atractiu des de molts vessants: primer, mediambiental, però també esportiu i cultural. Hem de ser capaços de redescobrir el paisatge, el passat ramader i la vida dels orris. El paisatge ens dóna molta informació, és

part del patrimoni. Ja fa molt temps que els nostres antecessors van veure que el futur d'Ordino havia d'anar per aquí. Hem estat els primers a obrir un Centre d'interpretació de la natura (CINVO), vam fer la 1a Trobada de muntanyencs, la Travessa, l'Andorra Ultra Trail... S'ha de seguir en aquesta línia, potenciar el que tenim: la muntanya, la natura, la neu.

- Arriba en un bon moment, la Copa del Món de surf de neu a Arcalís?

Una notícia així sempre és benvinguda. Tenim una gran oferta d'esquí a Arcalís, i sens dubte la millor neu. Ara es tracta d'aconseguir millorar les connexions amb el camp de neu amb l'obertura de carreteres. Hi ha prevista una millora important per al 2014 a la CG-3 en el tram de la Cortinada al Serrat, i quedarà pendent l'eixamplament fins a Arcalís. Hem passat massa anys de poca inversió a les carreteres d'Ordino.

- Hi ha voluntat de mantenir la Taula d'energia?

No pot deixar d'existir si volem ser eficaços energèticament. Penso que és un compromís i una obligació de l'administració donar exemple en l'estalvi energètic, a més que econòmicament no fer-ho és insostenible. Afortunadament no hi ha cap arquitecte que no es qüestionin un bon aïllament en una obra nova, els edificis dels noranta s'han acabat.

- Quina valoració fa d'aquests sis anys? I quin futur li veu al partit?

Sis anys donen per molt; hem après molt, però d'aquí a dos anys el futur del partit és en les noves generacions, tot i que això no vol dir que no els puguem acompanyar. Són unes sigles que m'aprecio i que van néixer amb vocació de parròquia, si canvien o no tampoc és important si es manté la exigència en la feina i la il·lusió.

PERFIL

Lloc de naixement
Ordino

Data de naixement
8 de gener de 1965

Lloc favorit de la parròquia
L'Angonella

Professió
Enginyera tècnica agrònoma

Aficions
Esports de muntanya, a l'hivern i a l'estiu

Ventura Esport: «Les estacions són el motor econòmic, per això crec en un fons de cohesió per fer-les viables»

Quan acabi el seu segon mandat com a cònsol major d'Ordino, Ventura Esport es tornarà a dedicar de ple al món de l'empresa privada. A primera línia política des de l'any 92, assegura que ha estat un orgull ser cònsol del seu poble i que se n'anirà amb una visió més àmplia del que l'envolta, personalment i professionalment.

- Quins punts s'han reforçat en aquest segon mandat?

Hi ha hagut un moviment important amb l'entrada de nous consellers i la modificació de les conselleries. El punt fort han continuat sent les finances, no hi ha altre remei, i seguim fent una gestió eficient, continuista respecte a la legislatura anterior. Ens preocupa la viabilitat d'Arcalís, i la temporada passada va ser una de les pitjors per les condicions meteorològiques. Ens vam veure obligats, per seguretat, a tancar el camp de neu molts dies, i això va comportar importants pèrdues. El tema social també ha agafat embranzida, i s'ha creat una àrea específica de benestar social, coincidint amb la inauguració del nou centre de salut,

El cònsol major d'Ordino, Ventura Esport, al balcó del seu despatx, amb el carrer Major al fons.

la mateixa direcció, amb una actitud molt propra al ciutadà, que penso que ha estat la clau del nostre èxit. Hem actuat amb

no em refereixo només als de la Massana, parlo de tot Andorra. Si fa fred ens refredem tots. EMAP és el 74% de Vallnord i la dimensió econòmica i social que té és molt gran. Per això hem lluitat tant per acollir les dues copes de surf de neu a casa. Jo aposto per la neu, són els motors econòmics del país. La neu és un bé nacional, no pas comunal. Personalment seria partidari de crear un fons de cohesió de neu, i confio que

un privat arriscarà diners allà on no pot obrir vies de negoci. Algun dia, si la neu es nacionalitza, podríem obtenir el forfet únic.

- I què més demana Ordino per a una distribució més justa de transferències i competències? En cap cas busquem una xifra, sinó assolir un grau d'autonomia més gran en la gestió dels diners. Després s'hauran de veure quines són les competèn-

cia única el fet de ser cònsol d'Ordino i que el poble m'hagi fet prou confiança en una segona legislatura, però no vull ser recordat per res. Si puc presumir d'alguna cosa serà d'haver treballat per Ordino, pel meu poble, sent cònsol, a primera línia de foc.

- Quin futur li veu a ACO? Te intenció de seguir al partit?

És clar que sí. El fet que marxem els cònsols no vol dir que desaparegui. El partit ha de continuar endavant, i per descomptat pot comptar amb mi sempre que ho vulgui, encara que no estigui al capdavant.

- Li quedaran ganes de continuar al capdavant del Comú?

No és un tema de ganes, jo per Ordino faré el que faci falta, però no trobo lògic perpetuar-se en el càrrec. He tingut la gran sort que la Consol em volgués acompanyar tots aquests anys, i jo sempre ho dic, amb ella a la fi del món. Tot i haver tingut moments molt tensos, tenim una gran complicitat gràcies a la qual no ens cal parlar, i ens caracteritza una mateixa forma de treballar, a més del sentit de l'humor. Sens dubte si hagués de repetir ho faria amb la mateixa parella.

«Ordino ha de conservar la seva manera de ser diferent i defensar l'entorn»

que era una necessitat urgent de la parròquia. Per la resta, més o menys hem treballat en

transparència i les respostes m'atreviria a dir que són immediates. L'aproximació a la minoria és el que ens ha diferenciat d'altres mandats, juntament amb la proximitat al ciutadà.

-Per què ha de continuar lluint Ordino?

Per conservar una manera de fer que és diferent de tot Andorra. I que consti que no en faig un mèrit propi, l'Ordino que tenim el devem als antecessors. Sempre hi ha hagut una manera de fer diferent, la defensa urbanística, la importància del turisme i el respecte pel nostre paisatge; la marca Ordino ja existia abans que arribéssim nosaltres.

- Els plans de viabilitat d'EMAP beneficiaran SECNOA?

Sense cap mena de dubte; si els nostres veïns estan millor, nosaltres també ho estarem, i

«Si hagués de repetir, ho faria sens dubte amb la mateixa parella»

es replantegi en el panorama de transferències i competències. Tenim els números fets per demostrar el retorn de les inversions; si m'ho permeten faria un símil amb la inversió que s'ha fet amb el Cirque du Soleil i el seu impacte mediàtic. Cinc milions d'ingressos a Arcalís es converteixen entre 27,5 i 30 milions d'impacte econòmic a tot el país. Mentre continuem tenint el dèficit de les carreteres i la manca de connexions té difícil solució; on no arriba el Comú, entenc que hi hauria d'arribar el Govern. Díficilment

cies que penjaran totalment del Govern o de la parròquia.

- Serà recordat com el cònsol que va fer realitat La Querola.

No, i ara. Això tampoc és un mèrit propi. Amb honradesa, he fet el que tocava, unes coses les hem fet millor que d'altres, però si més no hem intentat resoldre tot el que teníem damunt la taula. La Querola estava molt encallada i a base de negociacions i aquest tarannà conciliador vam aconseguir posar d'acord totes les parts implicades. Tan simple com això. Ha estat una

Viure Ordino

La zona verda permetrà la rotació de places per aconseguir un estacionament més viable

El creixement de la població a Ordino els últims anys ha comportat alguns canvis en l'organització dels serveis, la gestió dels equipaments i, indefectiblement, l'ordenament del territori. L'aglomeració de cotxes a l'hora d'entrada i sortida de les escoles ha estat un dels punts més conflictius de la circulació al poble els últims cinc anys. Per descongestionar i evitar aquest caos en l'accés a l'escola, però també amb la intenció de vetllar per la seguretat dels infants, es va implantar el 2009 el Camí escolar a la parròquia. La mesura, no exempta de polèmica, proposa un circuit alternatiu de vianants del qual tothom surt beneficiat. Malgrat que sempre s'ha practicat la to-

La visió és diferent per a la gent que viu i treballa a la parròquia, que perd un privilegi i a partir d'ara molt probablement haurà de pagar si es vol desplaçar al poble. «Ho veig una mesura recaptatòria i hi estic totalment en desacord», diu una vianant. L'ampliació de carrers amb estacionament de pagament, doncs, no ha estat rebuda per tothom de la mateixa manera. El reordenament ha servit per fer un inventari del nombre de places disponibles als aparcaments verticals del Puiet i el Centre Esportiu, places que s'han posat a lloguer amb bonificacions i descomptes que arriben fins al 30% del preu inicial. La modalitat dels abonaments i les tarifes aprovades

Aspecte de l'aparcament del Camp de la Tenada, que ha passat a ser zona verda.

L'abonament anual es podrà adquirir al Servei de Tràmits i costarà 100 euros

lerància quant a l'aparcament de vehicles, les hores punta continuen sent un problema, ja que la rotació de places és molt baixa als voltants de l'escola. Així, per aconseguir definitivament un estacionament viable, el Comú d'Ordino va aprovar el mes d'octubre la nova Ordenació del servei d'estacionament regulat de vehicles a la via pública. La voluntat és obtenir una distribució equitativa de places i poder garantir l'aparcament a tothom. La nova delimitació de zona verda permet l'estacionament d'alta rotació a Ordino, per un temps màxim de quatre hores, però es dona l'opció de comprar un abonament anual. La implantació s'ha aplicat al carrer Manual Digest, la carretera Nova, el carrer del Puiet i l'aparcament del Camp de la Tenada. Com a les zones blaves, l'horari de pagament s'estableix de les 9.30 a les 20.30, els set dies de la setmana, durant tot l'any. «Són uns horaris massa extensius, que no haurien d'incloure els diumenges i festius», comenta un treballador de la parròquia que resideix a Escaldes, si bé reconeix encertada la creació d'una zona regulada amb parquímetre o abonament amb un cost raonable, ja que la tarifa és de 100 euros l'any.

per la nova ordinació es poden consultar als preus públics del Comú, penjats a www.comuordino.ad. La Conselleria de Circulació, Serveis i Manteniment s'ha compromès també a delimitar zones gratuïtes per a vehicles de dues rodes, bicicletes, motocicletes i ciclomotors, en llocs pròxims a l'estacionament de vehicles. Els automobilistes que optin per les zones de lliure aparcament encara compten amb l'aparcament Prat de Vilella, que dona accés al CEO pel carrer de Santa Bàrbara.

Zona verda P	Zona blava P	El Puiet P	Centre Esportiu P
Zona d'estacionament de baixa rotació, per a un màxim de 3 hores o 24 hores amb abonament anual (100 €). El pagament es farà mitjançant el parquímetre per fraccions (0,15 €/15 min), amb la targeta moneder o la d'abonament, de venda al Servei de Tràmits. Implantada als carrers Manual Digest, carretera Nova, del Puiet i al Camp de la Tenada.	Zona d'estacionament d'alta rotació, amb un temps màxim d'estacionament de 4 hores. El pagament es farà mitjançant el parquímetre per fraccions (0,15 €/15 min) o amb la targeta moneder, de venda al Servei de Tràmits. Les places exteriors i les cobertes (de 7 a 22 h) de Prat de Call s'acullen a la mateixa normativa que la resta de zones blaves.	Es tracta de l'aparcament integrat en l'edifici que acull l'Escola bressol. És de tipus vertical, amb la primera hora gratuïta i pagament per fraccions (1,05 €/1 h) mitjançant parquímetre. Nous preus públics d'abonaments amb descomptes fins al 30%. Les tarifes i les modalitats es poden consultar a http://www.comuordino.ad/ppaparcaments.pdf	Aparcament vertical per a abonats, amb places exteriors de zona blava, de primera hora gratuïta i pagament per fraccions (1,05 €/1 h) mitjançant parquímetre. La zona blava s'amplia a la planta baixa. Nous preus públics d'abonaments amb descomptes fins al 30% i bonificacions per al segon any. Les tarifes i modalitats es poden consultar al web.

L'alpinisme després dels 70 anys amb Carlos Soria per celebrar el Dia de les muntanyes

La cita és el 10 de desembre a l'Auditori Nacional

L'alpinista Carlos Soria ha confirmat la seva presència a Ordino, el dimarts 10 de desembre, a les 9 del vespre, a l'Auditori Nacional, per protagonitzar el Dia internacional de les muntanyes, que se celebra l'endemà i que ja és una cita ineludible en el calendari d'activitats de la parròquia. «Alpinismo después de los 70» dona títol a una conferència amb projecció de diapositives i curtmetratges en què Carlos Soria narra les seves vivències després d'haver complert 70 anys. «Ha es-

L'alpinista Carlos Soria en la seva ascensió al Dhaulagiri, al Nepal, l'any 2002.

Actualment està en plena cursa pels catorze vuitmils

tat una època molt interessant en la meua vida esportiva en què he vist realitzats molt somnis», explica Soria. Alguns dels reptes personals aconseguits en aquesta etapa vital són el Dome Kang, cim verge de 7.260 m a l'Himàlaia, o el Manaslu, cim assolit després de 37 anys de diversos intents. Soria té 74

anys i actualment està ficat de ple en la cursa per aconseguir els 14 vuitmils. La sessió estarà organitzada pel Comú d'Ordino i Carving Esports, i es podrà fer gràcies a la col·laboració de Multisegur, la CNAU i el Centre Andorra Sostenible. Es tornaran a programar unes xerrades didàctiques per als escolars del Principat. L'experiència ha estat molt satisfactòria altres anys, ja que fo-

menta entre el jovent els valors de l'alpinisme i el respecte per l'entorn. El Comú distribuirà els cartells i editarà pòsters perquè els assistents puguin endur-se una dedicatòria del cèlebre alpinista. «La seva experiència dilatada, un caràcter accessible i la manera d'entendre i viure la muntanya conformen un perfil ideal per compartir amb el públic», reconeix Albert Babot, de Carving Esports, que fa possi-

ble i facilita la participació dels alpinistes. El Departament de Turisme fa quatre edicions que fa venir figures de primer ordre en el món de l'alpinisme i l'escalada com Simone Moro, els germans Pou i Alex Huber. Durant els mesos de febrer i març, Ordino i la Massana oferiran el Cicle de cinema de muntanya i de viatges, per al qual Ordino prepara títols sobre freeride, escalada i esquí de muntanya.

Torna l'Alpine Athlete Film Tour

La 3a edició de l'Alpine Athlete Film Tour torna a passar per Andorra, gràcies a Dynafit i Carving Esports, el dijous 9 de gener a l'Auditori Nacional. Hi haurà dues projeccions gratuïtes, *Fünf Tage im September* ('Cinc dies de setembre'), en què es narra la història de cinc persones, cinc destinacions, una allau i un rècord mundial, i la bellesa i l'emoció de *Valhalla*. Benedikt Böhm marca una nova fita a l'Himàlaia en una expedició realitzada el 30 de setembre de 2012 en què va assolir el cim del Manaslu (8.163 m), al Nepal. En només 15 hores i sense oxigen artificial, l'alpinista muniquès va aconseguir salvar la distància de 3.300 m des del campament base. La intenció: 2,5 litres d'aigua i 20 powergels per afrontar el repte. El segon títol, *Valhalla*, ens convida a mirar la neu amb els ulls d'un infant i emocionar-nos. La producció de Sweetgrass Production vol transmetre la sensació de llibertat i puresa de la neu. La sinopsi defineix *Valhalla* com una explosió de colors, personalitats, estampes nevades i soul nostàlgic.

El tancament de la piscina a l'estiu es compensarà amb la reducció tarifària i es pactarà l'accés a altres centres

La segona fase de la reforma del Centre Esportiu d'Ordino, que afectarà la façana de l'edifici i altres treballs per aconseguir la millora energètica, comportarà el tancament de la zona aquàtica, piscina i àrea de relax, de l'1 de juny al 31 d'agost de 2014. Durant aquests tres mesos, els socis rebran una compensació amb el descompte d'un 40% sobre les tarifes mensual i trimestral, i es descomptaran dos mesos de la tarifa anual. El descomp-

te s'aplicarà segons la modalitat contractada de pagament, de manera que els primers a beneficiar-se de la reducció seran les quotes contractades per tot l'any. El Comú arribarà a un acord amb les altres parròquies per oferir l'accés gratuït a les piscines comunals als usuaris, que rebran la informació detallada del tancament amb suficient antelació. Les obres no afectaran en cap cas el gimnàs i la zona del parc infantil. La segona fase de les obres de refor-

Imatge de la piscina del Centre Esportiu d'Ordino.

ma del CEO volen fer-ne un edifici energèticament sostenible. El tancament parcial es portarà a terme durant els mesos d'estiu, fora del període escolar, per tenir la mínima afectació en els usuaris, ja que són els mesos en què hi ha menys afluència de públic. El Centre Esportiu d'Ordino afronta un nou pla de gestió i viabilitat, des del 2011, en què es van optimitzar les instal·lacions amb la supressió de la cafeteria i l'ampliació del gimnàs.

Ordino 2013/2014

Adorna el **Nadal** amb un **SOMRIURE**

www.ordinoesviu.com

www.comuordino.ad

ordino 'O

Reportatge

Ordino fa créixer el seu patrimoni fílmic

El fons de Manel Galícia conté 12 cintes

En una societat com la nostra, que ha viscut transformacions radicals en molt poc temps, és imprescindible recuperar el patrimoni audiovisual, per entendre el present, conèixer el passat i construir la història. Deixar un llegat per a les generacions futures no és una tasca fàcil sense les aportacions i les col·laboracions desinteressades de persones que han sentit la passió d'enregistrar i documentar el seu present i, conscients de la seva importància, han decidit compartir-lo. Ordino ha estat de sort en rebre dotze cintes de Magama, nom artístic del sabadellenc Manel Galícia, realitzador amateur i apassionat de la muntanya. El fons recull esdeveniments culturals, excursions i altres manifestacions, a més d'un recorregut paisatgístic per la vall d'Ordino al llarg de les diferents estacions. Els documents van dels anys 1980 al 2000. Des de la Conselleria de Cultura hi ha una voluntat clara de compartir amb la població aquests testimonis, que contribueixen a nodrir el teixit social. En aquest sentit, al Comú es treballa per donar forma al material procedent de diferents fons i donacions. En col·laboració amb l'Arxiu Nacional d'Andorra, l'estiu passat es van treure al carrer imatges històriques de la parròquia en la mostra de fotografia «Ordino reviu», imat-

Foto de Joaquim de Riba Camarlot (ANA) exposada a la mostra «Ordino reviu», en què es balla *La corrandà* a la plaça Major.

ges de finals del segle XIX i principis del segle XX procedents dels fons de Joaquim de Riba i Guillem de Plandolit. Cal destacar la tasca que es fa a l'ANA per reconstruir molts aspectes d'una Andorra desconeguda per a la majoria de la població que desconeix la història. L'exemple més recent ha estat la celebració del Dia mundial del patrimoni audiovisual el 27 d'octubre, amb l'estrena del documental *El Mirador d'Andorra*, sobre la figura de Jordi Sasplugas (1942-2012), realitzador, i la projecció del documental *El món de Pau Casals. Cent anys d'història de Catalunya*, dirigit entre els anys 1971 i 1973 per Joan Baptista Bellsollell, d'Andorra Producció.

Gemma Riba, consellera de Cultura, Educació i Joventut

Tinc el record d'un home amb els cabells blancs i una càmera de filmar que era a tot arreu: festes, trobades de muntanyencs, manifestacions culturals... Aquest senyor és el Manel Galícia, fill de Sabadell i arrelat a Ordino, a les seves muntanyes, a la seva història, a les seves tradicions i també a la seva gent. Ara els fills, i en especial la Roser, han tingut la gentilesa de compartir amb tots nosaltres part de l'herència familiar, el llegat audiovisual del seu pare, perquè formi part del Fons històric audiovisual del Comú. El Manel tenia una passió, la muntanya, però també es dedicava a capturar imatges per immortalitzar-les després en documents audiovisuals curosament preparats. Així doncs, les imatges i els muntatges de Magama, nom artístic de Manel Galícia, passen a ser del domini públic per poder formar part de la nostra memòria col·lectiva. Amb aquesta donació, el Comú i el poble d'Ordino recuperem part del nostre passat des d'una mirada tendra i plena de valors. Els films de Magama són una oda a les nostres muntanyes, als paisatges ordinencs, però també a la seva gent, al treball de la terra i a les tradicions. Des del Comú voldria donar el nostre més sincer agraïment a la Roser i l'Elisabet per haver-nos cedit aquestes imatges, i el nostre més gran reconeixement al Manel Galícia, que va saber capturar amb tanta passió fragments de la nostra petita història. Ara ens queda, doncs, fer-ne difusió per reviuir vells temps amb nostàlgia, però també per recordar d'on venim i per continuar valorant i estimant el que és nostre: la muntanya, la natura, la terra i les tradicions, i transmetre-ho a les generacions futures.

Guitarra, bateria i teclats reinventen el barroc

Els Solistes de la Jonca - Barrokers han protagonitzat, sens dubte, la proposta més arriscada i original del 31è Festival Narciso Yepes Ordino i Fundació Crèdit Andorrà. El concert de cloenda, en una sessió matinal que va omplir l'església parroquial (a la foto), va estar encapçalat pels violins Francesc Planella i Josep Martínez, responsable dels arranjaments d'un repertori barroc metamorfozat en clau de música moderna gràcies a la incorporació de la guitarra d'Oriol Vilella, els teclats de Santiago Pereira i la percussió de Lluís Cartes.

Comunitat internacional

Foto: Oxford University ©Oxford Hotels.ws

D'Oxford a Ordino

Richard M. Warboys va començar la seva trajectòria professional a Andorra com a professor d'història al Col·legi dels Pirineus. La seva formació a Oxford li ha permès ara dedicar-se per compte propi a l'ensenyament de la llengua anglesa a infants i adults. En el seu article ens parla del seu mètode per esdevenir «Ric en anglès», un objectiu que dóna nom al seu mètode. A ritme de Talking Heads, Warboys ens explica també com i per què va decidir instal·lar-se al poble d'Ordino, un entorn idoni per dedicar-se també a l'escriptura: articles, poemes, obres de teatre, ficció i altres gèneres que, si teniu curiositat, podreu trobar al seu blog <http://richardmwarboys.blogspot.com>, principal canal de publicació.

Richard M. Warboys: Becoming Rich in English

It's 11 a.m. on a sunlit autumn morning. I've been drinking coffee and planning English classes for the past two hours. I look out of the window. Huge mountains stare back at me dwarfing the pile of paperwork on my desk. The words of Talking Heads' famous song 'Once in a Lifetime' come into my mind.

«You may find yourself in another part of the world
You may find yourself behind the wheel of a large automobile
You may find yourself in a beautiful house with a beautiful wife
You may ask yourself, well, how did I get here?»

I, too, find myself wondering, how did I get here? How did I end up running a small, successful business teaching English in the town of Ordino in the Principality of Andorra?

The answers to these questions have been 43 years in the making and it's never easy to summarise the choices and turning points that shape our destinies. Suffice it to say, I was born in a small market town north of London. I studied History at Keble College, Oxford University. After graduating, I trained to be a teacher. When I had my PGCE (Postgraduate Certificate in Education) I was let loose on the adoring student population of some of the most prestigious private schools in England. At Dunhurst (Bedales Junior School), a brilliant school for the offspring of the rich, famous and fabulously talented, I met my now wife ... my Andorran wife. I moved to Andorra in 2007.

In 2009 I chose to live in Ordino. It's a great place to live, to have a family and, as it turned

out, to start a new business. It has a quality of life unrivalled in the Principality, a community feel that other parishes can only dream of and local government and services that would make

character. There is history in its very fabric. It is the place where you can go to the butcher's and have a friendly conversation. It is the place where you can sit in the sunshine outside the Topic

«I chose to live in Ordino. It's a great place to live, to have a family and, as it turned out, to start a new business»

even a grumpy old man mumble he was happy under his beard. The mountain views, the brooding presence of Casamanya and the fresh air are all legendary. The town is a bit like an English village. It has heart. It has

Restaurant and chat amiably to passers-by. It is the place where you can mix every evening with the local parents as the children fling themselves around up, down, left, right, sideways and anyways in the landscaped

adventure playground. There are friends and acquaintances at every turn.

If Ordino was the perfect choice to bring up my family, then the decision to start a business in pictures que Ordino was a more difficult one. I had to choose between the security of a regular monthly salary and the freedom of striking out on my own. I had enjoyed my six years teaching English, Geography and History at the Col·legi Internacional Del Pirineu. I had met many fantastic staff and students. I had learned a lot about teaching English as a foreign language. However, I knew I wanted to break out of the routine and the normal

and so I began researching and then implementing my plans to create my own business that would be the vehicle for me to teach English lessons to anyone in Andorra, whatever their age or level.

I had no idea how to set up a business or if I could legally run a business in Andorra as a British citizen, little idea of how much it would cost me to set up a business and only some idea of how my business would actually work. Nevertheless, what I did know was that I wanted to do it.

Firstly, I had to choose and register a name. This is harder than it seems if you have delu-

sions of grandeur like me. I became captivated by great marketing visions of people walking around Andorra with my business pens in their pockets and with my company T-shirts on their backs. My English enterprise was going to be the antidote to the economic malaise in Europe and I would be replicating the success of Steve Jobs and Apple within a matter of months.

After reserving the name «Ric En Anglès», there followed a three-month period where I had to fill in more forms than an overworked desk clerk, draw a scale drawing of my workspace, learn about fire extinguishers and fire safety, write several pages in Catalan about what my business would do and jump through many other administrative hoops. I then waited nervously as the government considered my application to open the business.

On 28th February 2013, Ric En Anglès was officially born. The sane advice of friends and relatives, the help of the Comú of Ordino, the straight-talking of the government of Andorra, the assistance of the Ministry of Education and also the CASS can all take some credit for this seismic entrepreneurial event. For me, it was a proud moment. I was happy to be holding a certificate of inscription from the Register of Commerce and

Industry. I was even pleased to have an N. R. T. number (tax number). I felt like I existed in Andorra.

The doors of my business really opened on 9th September. Now on any given day, I can be teaching a group of three-year-olds one hour and then talking Advanced English the next. I can be teaching the colours

«Ric En Anglès today helps many Andorrans to improve their level of English through the most varied and dynamic lessons possible»

one minute and then debating the rights and wrongs of American spying the next. I can be teaching with homemade flash cards one second and then using a downloaded video on my laptop the next. Every day is a great challenge for my pedagogical skills, my knowledge of different methodologies and curriculums and for my planning and organisation.

My life is no longer mapped out neatly and restricted to one place. I have made my own daily timetable. I move, I think, I tackle Andorra's road system and traffic jams. My new venture has allowed me to get to know Ordino, my neighbours, my mother tongue and even myself better. In addition, I have learned

about accountancy, sales and marketing, how to construct a website (ricenangles.weebly.com), how my mobile actually works and much more!

Ric En Anglès today helps many Andorrans to improve their level of English through the most varied and dynamic lessons possible. All the classes are geared to what these clients want, their

strengths and weaknesses and their interests and ambitions. I am their professional guide, native speaker and grammatical guru. The business is going really well, even if Richard Branson won't need to sell me Necker Island, his private island in the Caribbean, any time soon!

The Talking Heads lyrics come back into my mind like an irritating wasp that just won't leave my jam sandwich alone. «You may ask yourself, well, how did I get here?» This is how I got here. This is how I came to be living and working in Ordino. This is how I became «Rich in English».

Richard M. Warboys

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
GRUP DE RESCAT DE MUNTANYA	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H) I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMÚ D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

Busos

L6 Sortides des d'Ordino
De dilluns a dissabte
 De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts
Diuenge
 De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts
 Sortides des d'Andorra la Vella
De dilluns a divendres
 De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts
Dissabte
 De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts
 i a les 22.35 h els mesos de febrer, abril, maig, juny, agost, octubre i desembre
Diuenge
 De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts

L6a Aquest servei no circularà per Meritxell, Nadal i l'1 de gener
 Sortides des d'Ordino
De dilluns a divendres
 De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts
Dissabte i diuenge
 De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts
 Sortides des d'Andorra la Vella
De dilluns a divendres
 De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts
Dissabte
 De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts
 i a les 22.35 h els mesos de gener, març, maig, juliol, setembre i novembre
Diuenge
 De les 7.15 a les 20.15 h cada 60 minuts

BUS NOCTURN BN3
Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius i festes majors de capitals de parròquia
 Primera sortida d'Ordino, la Closa:
 23 h, cada 1.15 hora
 Última sortida d'Andorra la Vella, Rotonda les Costes:
 a les 3.30 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT
 Sortides des d'Ordino
 Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h
 Sortides des del Serrat
 Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

42è RAL-LI D'ANDORRA
La cerimònia de lliurament de premis del 42è Ral-li d'Andorra, organitzat per l'ACA, va tenir com a escenari els jardins de Casa Rossell.

LA CAPSA
Els treballs de Washi Tape van despertar la curiositat dels assistents a la inauguració de La Capsa, espais de creació, que va tenir lloc al setembre.

22a MOSTRA GASTRONÒMICA
La Mostra proposa canvis per a la propera edició, en què es volen incentivar els restauradors amb un concurs per escollir el millor plat.

XERRADA DEL SAD
El cicle de xerrades organitzat pel Servei d'Atenció Domiciliària va convidar Rosa Bonsom per donar a conèixer als padrins els beneficis de la sofrologia i la relaxació.

TURISME INTERIOR
L'àrea de Benestar Social va proposar una sortida als padrins per conèixer el parc d'animals de Naturlàndia, inaugurat aquest estiu a la Rabassa.

BREUS

VALLS DEL NORD
La guia de les Valls del Nord s'ha editat en rus per primera vegada, amb motiu de la presència a la Fira de Moscou. Se n'han distribuït 70.000 exemplars, també en català, francès i anglès.

31è FESTIVAL YEPES
1.196 espectadors han passat pel 31è Festival Narciso Yepes Ordino i Fundació Crèdit Andorrà. Rosario i Carlos Núñez, caps de cartell, van exhaurir les localitats a l'Auditori Nacional.

LA QUEROLA
Les obres de la urbanització La Querola avancen a bon ritme. Els apartaments de luxe que signa Jean Nouvel han despertat força interès de compra, segons la promotora que els comercialitza.

BÀSQUET
Ja ha començat a funcionar l'escola de bàsquet d'Ordino. Les classes s'adrecen a infants i joves de 6 a 17 anys, i els entrenaments es fan cada dimarts de 8 a 9 del vespre al pavelló Germans de Riba.

NÚMEROS POSTALS
El Comú ha col·locat els números postals al poble del Serrat i a la urbanització de Les Salines, un cop enllestits el nucli antic d'Ordino, Segudet i el Puiet. Es preveu que el 2014 s'hagin implantat arreu.

ORDINO STUDIOS
L'empresa de l'audiovisual Arkalis Interactive, instal·lada a Ordino i que s'havia especialitzat en el desenvolupament de videojocs, va fer pública la suspensió de pagaments el mes de novembre.

DIRECCIÓ PROHIBIDA
L'últim tram del carrer Antoni Fiter i Rossell, que fins ara es podia fer en tots dos sentits en horari d'entrada i sortida escolar, ha passat a ser permanentment de direcció prohibida en sentit pujada.

LA COVANELLA
La zona de la Covanella recupera el seu aspecte original gràcies al desmunt dels prefabricats que van acollir primer les aules de l'Escola Andorrana, i després, la cuina centralitzada.

9a DUATLÓ
La Duatló Ordino-Casamanya, organitzada pel CEO, és una de les proves més emblemàtiques de la parròquia.

GIMKNA'T A 7 BANDES
El Punt d'Informació Juvenil va coordinar la participació d'Ordino a la gimkana més multitudinària que es disputa a les set parròquies.

COTXE ELÈCTRIC
L'aparcament de Prat de Call, amb recàrrega de bateries per als vehicles elèctrics, va ser el punt de sortida del viatge a Barcelona sense combustible.

AFRICAND
L'associació va programar una setmana d'activitats culturals per difondre la cultura africana al Principat. El taller de dansa va acollir un gran nombre de participants a l'Auditori.

TOTS SANTS
El Punt d'Informació Juvenil va organitzar un taller de maquillatge de terror, per a la setmana de vacances escolars per Tots Sants.

No et perdís...

Desembre

Popular

**DIMARTS 3
A LES 18 H**
ENCESA DE LLUMS
I XOCOLATADA INFANTIL
Plaça Major

Cultura

**DIUMENGE 8
A LES 16 H**
CANTADA DE NADALES
ESCOLA DE MÚSICA
DE LES VALLS DEL NORD
Plaça Major

Infantil

**DIVENDRES 20
A LES 18 H**
DIBUIXA EL TEU DESIG
TALLER INFANTIL GRATUÏT
La Capsa, la Massana

Infantil

**DIMARTS 24
A LES 11 H**
CAGA TIÓ
Plaça Major

Infantil

**DIVENDRES 27
A LES 18 H**
EL SOLDADET DE PLOM
Sala La Buna

Cultura

**DIMARTS 3
A LES 20.30 H**
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal,
la Massana

Cultura

DIUMENGE 8
SASHA SERGEEVA
SALÓ DE TE, T DE TÉ
LA CAPSA, ESPAIS DE CREACIÓ
La Massana

Cultura

**DIUMENGE 22
A LES 17 H**
CANTADA DE NADALES
AMB LA CORAL CASAMANYA
Església parroquial

Infantil

**DIMARTS 24
A LES 18 H**
ARRIBADA DEL PARE NOEL
COCA I XOCOLATA
Plaça Major

Popular

**DISSABTE 7 I DIUMENGE 8
DE 10 A 20 H**
FIRA DE NADAL
Plaça Major

Esports

**DIMARTS 10
A LES 21 H**
DIA INTERNACIONAL
DE LES MUNYANYES
«ALPINISMO DESPUÉS DE
LOS 70» AMB CARLOS SORIA
Auditori Nacional

Joventut

**DILLUNS 23
A LES 16 H**
TALLER DE NADAL
PUNT D'INFORMACIÓ JUVENIL

Popular

**DIMARTS 24
A LES 24 H**
MISSA DEL GALL
COCA, XOCOLATA I VI BULLIT
Plaça Major

Cultura

FINS AL 31
EXPOSICIÓ BIBLIOGRÀFICA
DE NOVEL·LA ROSA
Biblioteca comunal

Cultura

**DISSABTE 7
DE 10 A 14 H**
TALLER CREATIU DE NADAL
& WASHI TAPE
AMB LA MANZANA DE EVA
La Capsa, Ordino

Gent gran

**DIVENDRES 13
A LES 13 H**
DINAR I QUINTO DE NADAL
Casa Pairal

Infantil

**DISSABTE 7
A LES 11 H**
POSTAL DE DESITJOS
COLLECTIVA
TALLER INFANTIL GRATUÏT
Antiga casa comuna

Infantil

DILLUNS 16
EXPOSICIÓ
DEL 12è CONCURS
DE NADALES I CALENDARIS
D'ADVENT I 7è CONCURS DE
PESSEBRES
Sala Arcalís,
edifici Casa Pairal

Cultura

**DISSABTE 7
A LES 12 H**
CANTADA DE NADALES
CORAL CASAMANYA
Plaça Major

Cultura

**DIJOURS 19
A LES 18.30 H**
AUDICIÓ DE NADAL
ALUMNES DE L'ESCOLA
DE MÚSICA DE LES VALLS
DEL NORD
Teatre de les Fontetes,
la Massana

Cultura

**DIUMENGE 8
A LES 12 H**
ACTUACIÓ DE L'ESBART
DE LES VALLS DEL NORD
Plaça Major

Busquem la història d'Ordino

TENS FOTOS O VÍDEOS ANTERIORS ALS ANYS VUITANTA?

AJUDA'NS A RECONSTRUIR LA HISTÒRIA D'ORDINO

CONTACTA'NS:
TEL. 978 112
COMUNICACIÓ@ORDINO.AZ

Gener

Cultura

**DIMECRES 1
A LES 19 H**
CONCERT DE CAP D'ANY
AMB L'ONCA DIRIGIDA
PER SALVADOR BROTONS
Auditori Nacional

Infantil

**DIMECRES 8
A LES 18 H**
LLIURAMENT DE PREMIS
DEL 12è CONCURS
DE CALENDARIS D'ADVENT I
NADALES I DEL 7è CONCURS
DE PESSEBRES
Sala Arcalís, Casa Pairal

Esports

**DIJOURS 9
A LES 21 H**
ALPINE ATHLETE FILM TOUR
Auditori Nacional

Cultura

**DISSABTE 4
A LES 21 H**
CONCERT DE DAVID FONT
Església parroquial

Esports

DEL 10 AL 12
SBX WORLD CUP
La Coma del Forat, Arcalís

Infantil

**DISSABTE 4
A LES 18 H**
PREPARA L'ESMORZAR
DELS REIS. TALLER GRATUÏT
A PARTIR DE CINC ANYS
LA CAPSA
Ordino

Cultura

**DISSABTE 11
A LES 17 H**
CANTADA DE NADALES
AMB EL GRUP ARTÍSTIC
D'ORDINO I LA CORAL
CASAMANYA
Casa Pairal

Popular

**DIUMENGE 5
A LES 19 H**
ARRIBADA DE SS MM
ELS REIS MAGS
REPRESENTACIÓ D'«ELS
PASTORETS»
ACCO
TORTELL I XOCOLATA
Plaça Major

Benestar Social

**DIMARTS 14
A LES 21.30 H**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
Casa Pairal, la Massana

Cultura

**DIMARTS 7
A LES 20.30 H**
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal, Ordino

Gent gran

**DIVENDRES 17
A LES 13 H**
ESCUDELLA DE SANT ANTONI
Casa Pairal

Esports

**DISSABTE 18
I DIUMENGE 19**
COPA PIRINEUS, TROFEU
PAVAND I TROFEU
MC DONALD'S
CATEGORIA U14-U16
Vallnord, sector Arcalís

Popular

**DILLUNS 20
A LES 13 H**
MISSA DE SANT SEBASTIÀ
Ansalonga

Esports

DEL 27 AL 30
TROFEU BORRUFÀ
Vallnord, sector Arcalís

Cultura

FINS AL 31
EXPOSICIÓ BIBLIOGRÀFICA
DE NOVEL·LA ROSA
Biblioteca

Febrer

Gent gran

**DISSABTE 1
A LES 17 H**
CREPS PER LA CANDELERA
Casa Pairal

Cultura

**DIMARTS 4
A LES 20.30 H**
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal,
la Massana

Benestar Social

**DIMARTS 4
A LES 21.30 H**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
Casa Pairal, Ordino

Esports

DEL 14 AL 16
CAMPIONATS D'EUROPA
D'ESQUÍ DE MUNTANYA
FONT BLANCA
Arcalís i Arinsal

Esports

DEL 21 AL 23
EL DORADO FREERIDE
Vallnord, sector Arcalís

Esports

TOTS ELS DIMECRES
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES
Biblioteca de la Massana
i Auditori Nacional

L'Ordino de...

Marc Haytree

Marc Haytree a les escales de l'església de Sant Corneli i Sant Cebrià, amb vistes de la Uïna al fons.

Gràcies al Marc Haytree, i a altres col·legues com el Gerard de Ca l'Olibet, Ordino té el futur garantit. Amb 16 anys, el Marc té molt clar que es vol dedicar a la pagesia i seguir els passos del seu padrí, Andreu Gaspà de Cal Saboyano, i per això estudia a Berga el curs d'Auxiliar en activitats agropecuàries i processos agroalimentaris. «Ens ensenyen a cultivar el cereal, a fer horts, a muntar corrals. Ens mostren les diferents races que hi ha de porcs i ovelles... Hi ha molt per aprendre», explica d'aquest curs, que li permetrà ingressar en un grau mitjà per especialitzar-se. Ser pagès és el que sempre ha volgut fer: «Des de ben petit m'hi portaven els meus tiets i ara els ajudo a l'estiu i quan puc».

A l'escola són dotze nois i dues noies, i a ell el coneixen com l'andorrà. «Es pensen que això

és un xollo i que tot funciona superbé, que no hi ha crisi. I jo els dic que si encara no es-

tem com a baix, poc ens falta», raona Haytree. Però el que ha despertat més interès entre els seus companys, a banda d'Arcalís, «l'estació de l'anella» que coneixen perfectament, és el cultiu del tabac. «Intentarem lligar una visita amb el padrí perquè puguin veure tot el procés», explica. Del seu poble li agrada gairebé tot, fins i tot el fet que tothom s'hi vulgui instal·lar, «vivim a la millor parròquia i ja m'agrada com està». On s'ho passa més bé és a les festes

majors, i ara que ja té els 16 podrà formar part de la comissió de festes. No li interessa gens

ni mica l'oci que es troba als centres comercials, i reclama poder jugar a futbol en algun lloc a la parròquia: «Un camp és per a l'escola, i en l'altre t'has d'adaptar a l'horari, el cas és que no saps on anar a jugar una estona; però m'agrada Ordino, aquí sempre estàs tranquil». Se li obren els ulls quan parla del Casamanya i de l'Ensegur, «m'agrada molt pujar a l'Ensegur des d'Arans, pujar pel Coll d'Arenes i arribar al pic de Casamanya».

Ha temptejat el món de la competició amb les curses de muntanya, i no ho descarta, però de moment no s'hi vol dedicar. «Vam fer uns entrenaments al Pallars per a una Copa del Món i va ser duríssim; el pitjor, el fred». Ha guanyat la Solidaritrail en dues edicions amb un

temps de 52' i 51', «conec molt bé el terreny i això sempre és un avantatge». No és aliè a la febre de les curses de muntanya, i quan li demanes pel Kilian Jornet ho té clar: «No t'hi pots fixar en el Kilian, o et faràs mal. És un tio molt fort, però massa aventurat», diu.

» A l'escola aprenen a cultivar el cereal, a fer horts, i a muntar corrals

És una gran satisfacció constatar que hi ha joves a la parròquia que opten per treballar en el sector agrari, però encara ho és més veure que abans de dedicar-s'hi prefereixen formar-se. El sector agrari necessita la incorporació d'aquests joves agricultors per assegurar la regeneració i la dinamització del sector agropecuari, tan important per al nostre país.

Consol Naudí